

כתבה שלישית בסדרה

מדינה פלסטינית ובטחון ישראל? מגבלות הלחץ האמריקאי - מציאות ומיתוס

מאב-טיפוס לוחמה בטרור לאב-טיפוס לכניעה ללחץ

1948 - 1992: כל ראשי הממשלה קראו תיגר - בדרך כלל - על לחץ אמריקאי דורסני. הם הפכו את ישראל לאב-טיפוס של עמידה בלחץ ומלחמה בטרור, ולכן הביאו לשיפור דרמטי בשיתוף הפעולה האסטרטגי עם ארה"ב. 1992 - 2003: כל ראשי הממשלה נכנעים ללחץ אמריקאי מתון והופכים את ישראל לאב-טיפוס של איפוק וכניעה ללחץ. הם זוכים להסכמה מדינית אך מאבדים הערכה אסטרטגית מושינגטון.

עמידה מול לחץ מקדמת שיתוף פעולה אסטרטגי

1948/9: הממשל האמריקאי לחץ על בן גוריון - באמצעות אמברגו צבאי, איום בסנקציות כלכליות והערכה מודיעינית שצפוי טבח יהודי - להימנע מהכרזת העצמאות, לסגת מהנגב, לבנאם את ירושלים, להחזיר את הפליטים הפלסטינים ולפצותם. בן גוריון אמר "לאו". מאחוריו עמדו רק 600,000 יהודים (היום 5.25 מיליון), 50 מיליון \$ תל"ג (היום 100 מיליארד \$), צבא בחיתוליו (היום מהחזקים בעולם) וללא הלובי היהודי והימין הנוצרי החזקים בושינגטון. תדמית ישראל השתנתה מ"שארית הפליטה" ל"בעלת שרירים מרתיעה".

1967: הממשל האמריקאי לחץ על אשכול להימנע ממכת מנע ומשחרור ירושלים, ואיים לבודד את ישראל ולתמוך במצרים. ברה"מ איימה בענישה דרסטית, צרפת (ספקית הנשק המובילה של ישראל) השעתה משלוחי נשק ובריטניה והאר"מ הצטרפו ללחץ. אשכול הדף את הלחץ, פתח במלחמת מנע והפך את ישראל מנטל לנכס אסטרטגי.

1981: ארה"ב, ברה"מ, אירופה והאר"מ איימו על בגין בסנקציות צבאיות וכלכליות לכל יפציץ את הכור הגרעיני בעיראק. ראשי המוסד ואמ"ן התנגדו להפצצה והזהירו מפני מפולת ביחסים עם ארה"ב. בגין הורה להפציץ, ארה"ב הטילה אמברגו צבאי, וישראל הוכרזה כפורעת חוק. לאחר חצי שנה קשה זכתה ישראל להערכה אסטרטגית חסרת תקדים בושינגטון, ובנובמבר 1981 נחתם הסכם ראשון לשיתוף פעולה אסטרטגי.

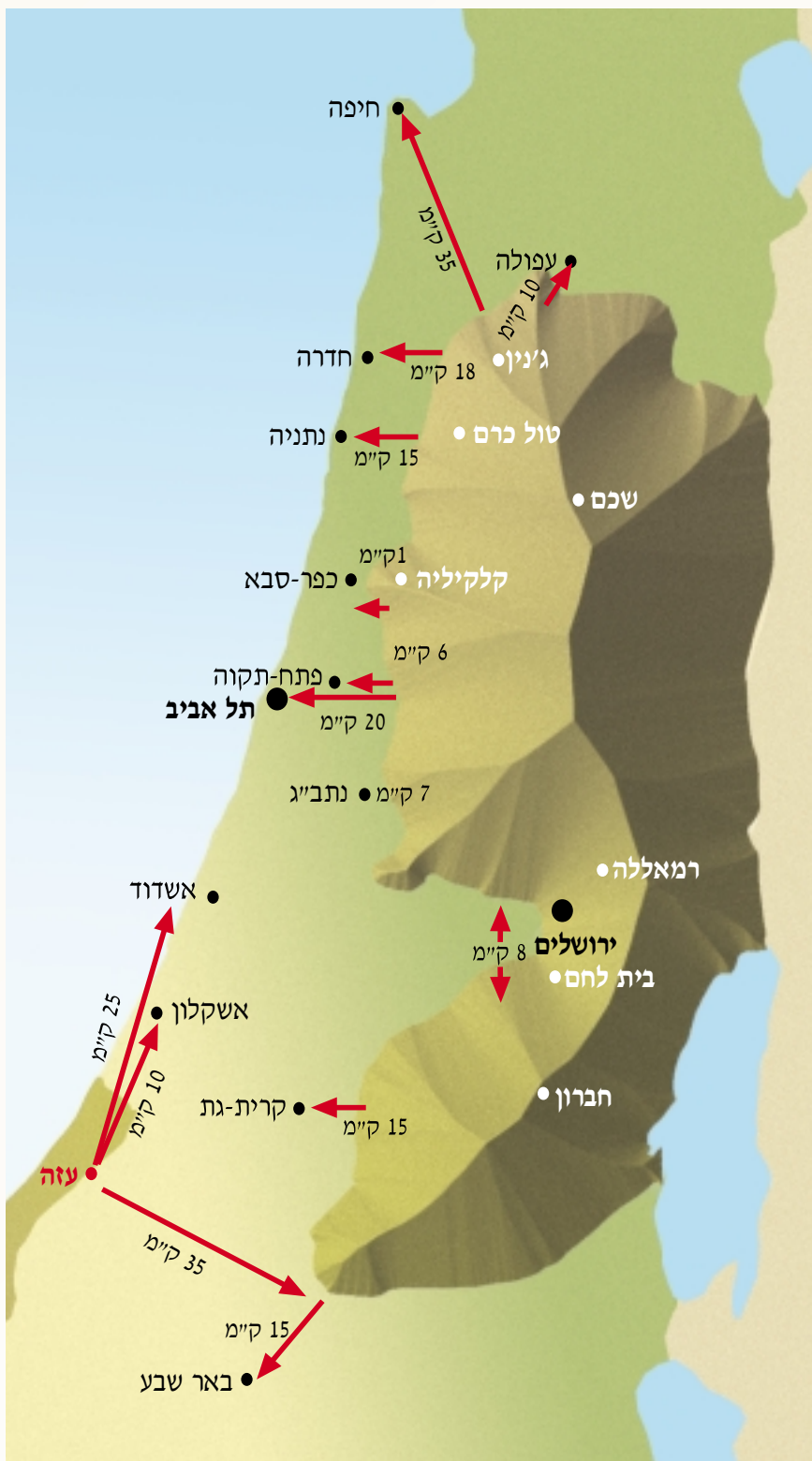
ארה"ב מעריכה את ישראל כאשר איננה "שק חבטות"

היחסים עם ארה"ב אינם נקבעים לפי ההקשר הצר (הסכסוך הערבי-ישראלי), אלא לפי ההקשר הרחב (ערכים, אינטרסים ואיומים משותפים).

1983: הסכם שיתוף פעולה אסטרטגי נחתם עם ארה"ב למרות מחלוקת קשה בהקשר הצר ("מלחמת לבנון" ודחיית "תכנית רייגן" ע"י בגין), ובגלל תרומת ישראל לעמידה מול איומים משותפים (טרור איסלמי קטל 300 אמריקאים בלבנון, וישראל השמידה סוללות טילים ומטוסים סובייטים בסוריה).

1988: ההסכם האסטרטגי המקיף ביותר נחתם למרות הלחצים והגינויים בשיא האינתיפאדה הראשונה, ובגלל ההערכה הגוברת לתרומת ישראל בעמידה מול איומים משותפים (טרור איסלמי, איראן, ברה"מ וטילים בליסטיים).

1990/1: הרחבה דרסטית של שיתוף הפעולה האסטרטגי, ע"י תחיקת קונגרס, למרות התנגדות הממשל העוין ביותר מ-1948 (בוש-בייקר), ובגלל ההכרה בחשיבות הגוברת של ישראל דווקא לאחר התפוררות ברה"מ.

רכסי יו"ש - 1,000 מ' מעל בקעת הירדן, 600 מ' מעל השפלה - מהווים את "רמת הגולן" של חיפה, ת"א וירושלים.

אין לשוב לטימות - אין להידתע מלחץ

מעולם לא היו לישראל מוקדי תמיכה כה חשובים בארה"ב: אווירת ה-11 לספטמבר (הטרור כאיום משותף), מלחמות אפגניסטן ועיראק, הטרור הערבי היומי בעיראק, תמיכת הימין הנוצרי שהוא בסיס הכוח של בוש, קונגרס ניצי, נשיא דתי אוהד, סגן נשיא ומזכיר הגנה המתנגדים לתהליך אוסלו. האם תשכיל ישראל למנף את התמיכה לקידום אינטרסים ארוכי טווח, גם במחיר של מתיחות קצרת טווח, כפי שהיה עד 1992?

הכתבה הבאה בסדרה תדון בנושא "הרש"פ/אש"פ - פרטנר למו"מ לשלום?"

עמותת התקוה: ת.ד. 46115 ירושלים 91460 טל: 03-6911145, פקס: 03-6969568
 WWW.ACPR.ORG.IL / HATIKVAH